

Vergaderjaar 2023–2024

34 193

Evaluatie Wet regulering prostitutie en bestrijding misstanden seksbranche

Nr. 18

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 19 december 2023

Tijdens het mondeling vragenuur van 13 juni jl. heb ik toegezegd de stand van zaken na te gaan met betrekking tot het initiatiefvoorstel van het lid Agema om de prostitutieleeftijd naar 21 jaar te verhogen. Met deze brief doe ik die toezegging gestand (Handelingen II 2022/23, nr. 92, item 3). Tevens informeer ik u over de stand van zaken van mijn toezegging tijdens het commissiedebat Mensenhandel en prostitutie (Kamerstuk 28 638, nr. 221) van 17 mei jl. aan het lid Kuik en de motie bij het daaropvolgend Tweeminutendebat van 27 september jl. (Handelingen II 2023/23, nr. 5, item 4) van de leden Kuik en Bikker over de evaluatie van de uitstapprogramma's (Kamerstuk 28 638, nr. 227).

Stand van zaken initiatiefvoorstel en amendement van het lid Agema

Tijdens het mondelinge vragenuur van 13 juni 2023 heeft lid Agema gevraagd naar de stand van zaken met betrekking tot het eigen initiatiefvoorstel om de prostitutieleeftijd naar 21 jaar te verhogen. Dit voorstel zou in de Eerste Kamer liggen en een novelle van het kabinet werd nog afgewacht.

Er is sprake van meerdere relevante (wets)trajecten. Enerzijds is er het initiatiefwetsvoorstel van het lid Agema¹ tot wijziging van het wetboek van Strafrecht ter verhoging van de minimumleeftijd voor prostituees naar 21 jaar (uit 2009). Anderzijds is er het amendement² van lid Agema op wetsvoorstel met Kamerstuk 32 211 Wet regulering prostitutie en bestrijding misstanden seksbranche. De stand van zaken van deze trajecten is als volgt:

¹ Kamerstuk 31 983, nr. 2

² Kamerstuk 32 211, nr. 6

Het initiatiefwetsvoorstel uit 2009 is sinds 2009 aanhangig in de Tweede Kamer. De Raad van State heeft in 2009 advies uitgebracht over dit initiatiefwetsvoorstel uit 2009, dat openbaar is gemaakt in 2022.^{3, 4} Op dit advies is nog geen reactie geschreven door de initiatiefnemer van het wetsvoorstel.

Het wetsvoorstel Wet regulering prostitutie en bestrijding misstanden seksbranche⁵ werd op 10 november 2009 bij de Tweede Kamer ingediend. In dit wetsvoorstel stond een prostitutieleeftijd van minimaal 18 jaar. In 2010 is een amendement⁶ ingediend bij dit wetsvoorstel waarmee de leeftijd werd verhoogd naar 21 jaar. Dit amendement is aangenomen en is dan ook verwerkt in de bij de Eerste Kamer ingediende versie van het wetsvoorstel. Nieuwe ontwikkelingen hierna hebben geleid tot indiening van een novelle⁷, die ook in de Eerste Kamer ligt. Met deze novelle werd de registratieplicht voor prostituees en de vergewisplicht voor klanten uit het hiervoor genoemde wetsvoorstel gehaald.

Daarmee werd het wetsvoorstel gesplitst ten behoeve van het voortvarend ter hand nemen van het invoeren van de uniforme vergunningplicht. Deze novelle is op 21 juni 2016 aangenomen door de Tweede Kamer.

Daarna heeft het Wetsvoorstel regulering sekswerk (Wrs)⁸ het eerdere wetsvoorstel Wet regulering prostitutie en bestrijding misstanden seksbranche en de daarbij behorende Novelle Wet regulering prostitutie en bestrijding misstanden seksbranche inhoudelijk vervangen. Er is gekozen voor indiening van een geheel nieuw voorstel, in plaats van verdere wijziging van de eerdergenoemde wetsvoorstellen, om een onoverzichtelijk en verbrokkeld geheel te voorkomen. De Wrs is thans aanhangig in uw Kamer en bevat eveneens een minimum prostitutieleeftijd van 21 jaar. Op dit wetsvoorstel is ter uitvoering van het toenmalige coalitieakkoord een nota van wijziging in consultatie gebracht. De besluitvorming over het vervolg van het wetsvoorstel is met het uiteenvallen van de coalitie echter aan een nieuw kabinet.

Uitstapprogramma's

Tijdens het commissiedebat Mensenhandel en Prostitutie van 17 mei 2023 heb ik toegezegd (TZ202306-016) de vragen van het lid Kuik over de uitstapprogramma's mee te nemen in de evaluatie over uitstapprogramma's⁹. Het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) laat deze evaluatie uitvoeren. Doel van de evaluatie is om zicht te krijgen op het proces van stoppen met sekswerk en de geboden ondersteuning daarbij. Hierbij wordt gekeken naar zowel ondersteuning vanuit de Decentralisatie Uitkering Uitstapprogramma's voor Prostituees (DUUP) als andere vormen van ondersteuning, bijvoorbeeld via reguliere kanalen zoals verslavingszorg en schuldhulpverlening. In de evaluatie wordt beoogd dit proces, vanuit de sekswerker zelf, diepgaander kwalitatief en meer kwantitatief in beeld te brengen. Vervolgens worden de bevindingen uit de casussen aangevuld met behulp van het perspectief van profes-

³ Voorstel van wet van het lid Agema tot wijziging van het Wetboek van Strafrecht tot verhoging van de minimumleeftijd voor prostituees naar 21 jaar. – Raad van State.

⁴ De tijd tussen het uitbrengen van het advies en publicatie hiervan heeft te maken met de vanaf 1 mei 2022 geldende Wet open overheid, zie link naar website van de Raad van State.

⁵ Kamerstuk 32211, nr. 2 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen (officielebekendmakingen.nl).

⁶ Kamerstuk 32 211, nr. 7 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen (officielebekendmakingen.nl).

⁷ Novelle Wet regulering prostitutie en bestrijding misstanden seksbranche (Kamerstuk 33885) – Eerste Kamer der Staten-Generaal.

⁸ Wet regulering sekswerk (Kamerstuk 35 715) – Eerste Kamer der Staten-Generaal.

⁹ Toezegging bij Mensenhandel en prostitutie | Tweede Kamer der Staten-Generaal

sionals en experts. Daarbij wordt nagegaan welke verbeteringen mogelijk en/of wenselijk zijn. De evaluatie start begin december 2023. Het onderzoek zal naar verwachting in de zomer van 2025 worden afgerond. Ik informeer u vervolgens middels een beleidsreactie en toezending van de rapportage.

Bij het tweeminutendebat Mensenhandel en Prostitutie van 27 september 2023 is een motie van de leden Kuik en Bikker aangenomen (motie 28 638 nr.227).¹⁰ In de motie wordt de regering verzocht bij de evaluatie van de uitstapprogramma's inzichtelijk te maken hoe de zorg aansluit bij de trauma's die de mensen in de prostitutie hebben opgelopen, en om overheidsdiensten zoals de Belastingdienst en schuldhulpverlening te laten aansluiten bij uitstapprogramma's uit de prostitutie.

Sekswerk is in Nederland een legaal beroep. Het doel van de uitstapprogramma's is om in contact te komen met sekswerkers om hen indien gewenst te voorzien van informatie, hulp aan te bieden bij het proces van overwegen te stoppen en/of het realiseren van een andere daginvulling.

Uit het onderzoek «Stoppen met sekswerk» blijkt dat sekswerk psychische belasting met zich mee kan brengen en dat dit een reden kan zijn om te stoppen met het werk. Wanneer sekswerkers (willen) stoppen om redenen gerelateerd aan hun psychische gezondheid, is er tijdens het stoppen behoefte aan ondersteuning op dat vlak. Hulpverleners die sekswerkers begeleiden tijdens het uitstaptraject werken samen met gespecialiseerde instellingen of dragen de zorg over, zodat sekswerkers met trauma's de hulp krijgen die ze nodig hebben.¹¹

Sommige sekswerkers die willen stoppen met het werk hebben behoefte aan ondersteuning bij schuldhulpverlening. Als de betalingsproblematiek te overzien is helpen hulpverleners met budgetbeheer en betalingsregelingen. Wanneer de schuldenproblematiek omvangrijker is wordt nauw samengewerkt met gemeentelijke schuldhulpverlening¹². Een uitvraag onder enkele hulpverleners leert dat de samenwerking met schuldhulpverlening goed verloopt. DUUP-uitvoeringsorganisaties geven aan dat het contact met de Belastingdienst vaak gaat over andere zaken, bijvoorbeeld wanneer een sekswerker (heeft) (ge)werkt via de opting-in regeling met voorwaardenpakket. De BelastingTelefoon blijkt lastiger bereikbaar en medewerkers zijn in de praktijk onvoldoende bekend met de opting-in regeling. Via de aanpak versterking sociale en juridische positie sekswerkers¹³ is dit knelpunt bij de Belastingdienst geadresseerd. De Belastingdienst is voornemens dit knelpunt op te lossen.

In de evaluatie over uitstapprogramma's wordt onder andere aandacht besteed aan de startsituatie van stoppende sekswerkers, de ondersteuningsbehoeften tijdens het stoppen, de samenwerking tussen instanties en de factoren die invloed hebben op het stopproces. Eventuele psychische problematiek als trauma's en samenwerking met overheidsdiensten zoals schuldhulpverlening zullen bij deze en andere vraagstukken waar relevant aan bod komen en genoteerd worden in de evaluatie.

Hiermee beschouw ik de motie als uitgevoerd.

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,
E. van der Burg

¹⁰ Kamerstukken II 2023/24, 28 638, nr. 227.

¹¹ Regioplan (2021), Stoppen met sekswerk

¹² Regioplan (2021), Stoppen met sekswerk

¹³ Kamerstukken II 2023/24, 34 193, nr. 17.